

Difference

 PFR TFI

Motywacja do oszczędzania i uczestnictwa w Pracowniczych Planach Kapitałowych

RAPORT z procesu badawczego dla PFR TFI

Listopad 2020

KONTEKST BADANIA

Pracownicze Plany Kapitałowe (PPK) to pierwszy tak kompleksowy i powszechny system długoterminowego oszczędzania finansowany przez pracodawców, pracowników i państwo. To także program solidarności i odpowiedzialności społecznej. Oszczędności w PPK są prywatną własnością uczestnika i podlegają dziedziczeniu. Celem PPK jest wzmocnienie bezpieczeństwa finansowego Polaków, a także zwiększenie kapitału dostępnego dla polskich firm i w konsekwencji szybszy rozwój gospodarczy kraju.

PPK są regulowane poprzez ustawę o Pracowniczych Planach Kapitałowych, która weszła w życie w 2019 roku. Docelowo program PPK ma zostać wdrożony przez wszystkie firmy i organizacje działające w Polsce. Zgodnie z przyjętym harmonogramem pierwszą grupą firm, które miały ten obowiązek, były firmy zatrudniające co najmniej 250 osób. Wdrożenia dla tej grupy przedsiębiorstw trwały od lipca do listopada 2019.

Po trzech kwartałach funkcjonowania PPK w dużych firmach PFR TFI wspólnie z agencją badawczą Difference postanowiły zbadać, jak program oceniają uczestnicy PPK.

Celem badania było poznanie metod oszczędzania na emeryturę, postrzeganych zalet i wad różnych metod gromadzenia i inwestowania środków (w tym PPK), a także motywów, którymi kierują się pracownicy decydujący o pozostaniu w PPK, jak również motywów, które skłaniają do wypisania się z programu.

0 PFR TFI S.A.

PFR Towarzystwo Funduszy Inwestycyjnych zajmuje się tworzeniem funduszy inwestycyjnych, zarządzaniem nimi, reprezentowaniem ich wobec osób trzecich oraz zarządzaniem zbiorczym portfelem papierów wartościowych.

Działalność Towarzystwa koncentruje się na trzech obszarach: Pracowniczych Planach Kapitałowych, ekspansji zagranicznej oraz zarządzaniu funduszami zamkniętymi, które inwestują w polską gospodarkę i rozwój polskich przedsiębiorstw.

PFR TFI jest jedną z 20 instytucji finansowych, które oferują Pracownicze Plany Kapitałowe. Ponadto PFR TFI odgrywa w systemie specjalną rolę – jest tzw. instytucją wyznaczoną

Jako wyznaczona instytucja finansowa PFR TFI zapewnia dostęp do PPK wszystkim pracodawcom, niezależnie od poziomu zatrudnienia czy specyfiki prowadzonej działalności. PFR TFI jest zobowiązane przejąć zarządzanie funduszem zdefiniowanej daty od innej instytucji finansowej oferującej PPK, jeżeli przestanie ona świadczyć usługi w tym zakresie. Dzięki temu uczestnicy mają pewność, że zgromadzone przez nich środki będą nadal inwestowane.

PYTANIA BADAWCZE

METODY OSZCZĘDZANIA NA PRZYSZŁĄ EMERYTURĘ

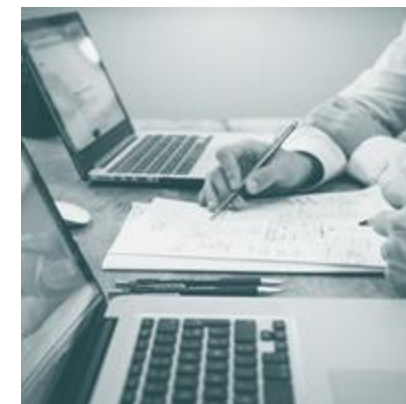
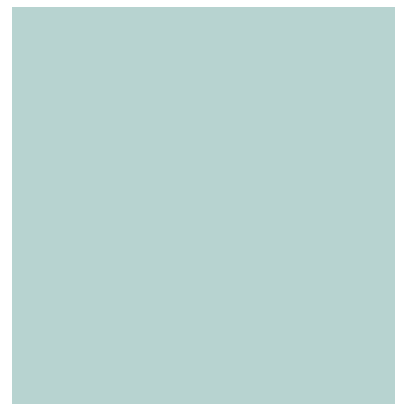
- Czy badani odkładają dodatkowo na emeryturę, czy liczą tylko na emeryturę z ZUS?
- Jakie są postrzegane wady i zalety poszczególnych form oszczędzania?
- Czy COVID-19 zmienił podejście do oszczędzania?

PRACOWNICZE PLANY KAPITAŁOWE

- Czy PPK postrzegane są jako forma odkładania na emeryturę?
- Czy PPK są powszechnie znane?
- Skąd uczestnicy czerpią wiedzę o programie?
- Czy respondenci znają podstawowe założenia PPK?
- Jak są oceniane podstawowe założenia PPK?

UCZESTNICTWO W PPK

- Jaki jest poziom partycypacji w programie?
- Ilu uczestników rezygnuje z udziału?
- Co zachęca do udziału w PPK?
- Jakie argumenty mogłyby przekonać do powrotu tych, którzy zrezygnowali z PPK?
- Jakie obawy związane z PPK zgłaszają uczestnicy?
- Jakie są powody rezygnacji z uczestnictwa w programie?
- Czy uczestnicy zamierzają dalej brać udział w programie czy zrezygnować z niego?

PROCES BADAWCZY SKŁADAŁ SIĘ Z DWÓCH CZĘŚCI

BADANIE JAKOŚCIOWE

1

Indywidualne wywiady pogłębione

Celem badania było **ZROZUMIENIE** postaw, oczekiwań i barier, dotarcie do mniej uświadamianych bodźców wpływających na zachowania

BADANIE ILOŚCIOWE

2

Ankiety internetowe

Celem badania było **ZMIERZENIE** skali występujących zjawisk oraz kwantyfikacja zdiagnozowanych czynników

Raport przedstawia wyniki z obu części badania.

METODOLOGIA – w jaki sposób zrealizowano badanie jakościowe

Badanie zrealizowano przy wykorzystaniu techniki **pogłębionych wywiadów indywidualnych IDI**

Z uwagi na pandemię Covid-19 wywiady przeprowadzone zostały **zdalnie, na platformie on-line**

Zrealizowano **12 wywiadów indywidualnych**

Czas trwania wywiadu: **1h**

Respondentami byli pracownicy w wieku **18-55 lat**, kobiety i mężczyźni, pracujący w firmach zatrudniających powyżej 250 osób, z podziałem na:

- **obecnych uczestników w PPK**
- **byłych uczestników PPK**

Badanie zrealizowano w trzech ośrodkach: **Warszawie, Łodzi oraz Kielcach**. Wywiady przeprowadzono w **sierpniu 2020**

METODOLOGIA – w jaki sposób zrealizowano badanie ilościowe

Badanie zrealizowano przy wykorzystaniu techniki internetowych ankiet **CAWI**

Dane zostały zebrane za pomocą panelu **Opinie.pl**

Czas trwania ankiety: **10 min**
Całkowita wielkość próby N=417
(błąd pomiaru 5%)

Reprezentatywna próba Polaków
w wieku **18-55 lat**

Osoby pracujące na etat lub umowę
zlecenie w firmach zatrudniających
powyżej 250 osób

Dobór do próby był kontrolowany
pod kątem wieku, płci i wielkości
miejscowości.

Badanie przeprowadzono
we **wrześniu 2020**

RAPORT PREZENTUJE WYNIKI W PODZIALE NA TRZY GRUPY ZAGADNIENÍ

OSZCZĘDZANIE NA PRZYSZŁĄ EMERYTURĘ

01

- Stosowane formy odkładania na emeryturę
- Wady i zalety poszczególnych form oszczędzania na emeryturę
- Wpływ epidemii COVID-19 na podejście do oszczędzania

OCENA PRACOWNICZYCH PLANÓW KAPITAŁOWYCH

02

- Znajomość PPK
- Źródła wiedzy o programie
- Znajomość podstawowych założeń PPK
- Ocena warunków uczestnictwa w programie

PARTYCYPACJA W PRACOWNICZYCH PLANACH KAPITAŁOWYCH

03

- Poziom uczestnictwa w programie
- Obawy uczestników związane z udziałem w PPK
- Zamiar uczestnictwa w programie w przyszłości
- Odsetek rezygnacji z uczestnictwa, powody rezygnacji
- Argumenty przekonujące do powrotu do PPK

WYNIKI BADANIA

01 OSZCZĘDZANIE NA PRZYSZŁĄ EMERYTURĘ

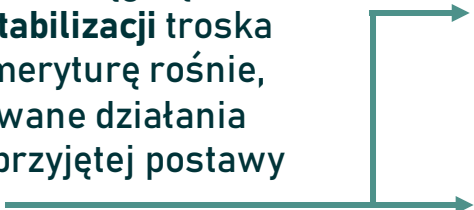
- Stosowane formy odkładania na emeryturę
- Wady i zalety poszczególnych form
- Wpływ epidemii COVID-19 na podejście do oszczędzania

OSZCZĘDZANIE NA EMERYTURĘ? ZAJMĘ SIĘ TYM PÓŹNIEJ...

Mimo powszechnego przekonania, że emerytura z ZUS będzie niska, Polacy nie wykazują dużego zainteresowania dodatkowymi metodami oszczędzania na przyszłość.

- Dla młodszych emerytura jest perspektywą odległą, wręcz abstrakcyjną. Ich uwagę pochłaniają bieżące wydatki i plany np. zakup mieszkania, założenie lub powiększenie rodziny.
 - Z wiekiem i z osiągnięciem życiowej stabilizacji troska o godną emeryturę rośnie, a podejmowane działania zależą od przyjętej postawy życiowej:
-
- 1 Bierni zdają się na automatyczne rozwiązania (ZUS i PPK), nie wymagające ich inicjatywy, obawiają się nieuchronnego spadku standardu życia na emeryturze.
 - 2 Zapobiegawczy poszukują optymalnych dla siebie produktów finansowych i wdrażają przemyślane strategie oszczędzania i inwestowania.

”

Tak, odkładam prywatnie. Poza tym co jakiś czas dostaję list z ZUS czy PZU z prognozą wysokości mojej emerytury. Potem szybko biegnę do kościoła i modlę się o zdrowie, bo nie będzie mnie wówczas stać na prywatnych lekarzy.

Kobieta, 48 lat, Kielce

METODY ODKŁADANIA NA EMERYTURĘ

1

Dodatkowe środki na emeryturę są najczęściej odkładane na koncie w banku (42% respondentów)

2

Tylko 4 na 10 badanych jest uczestnikiem Pracowniczych Planów Kapitałowych

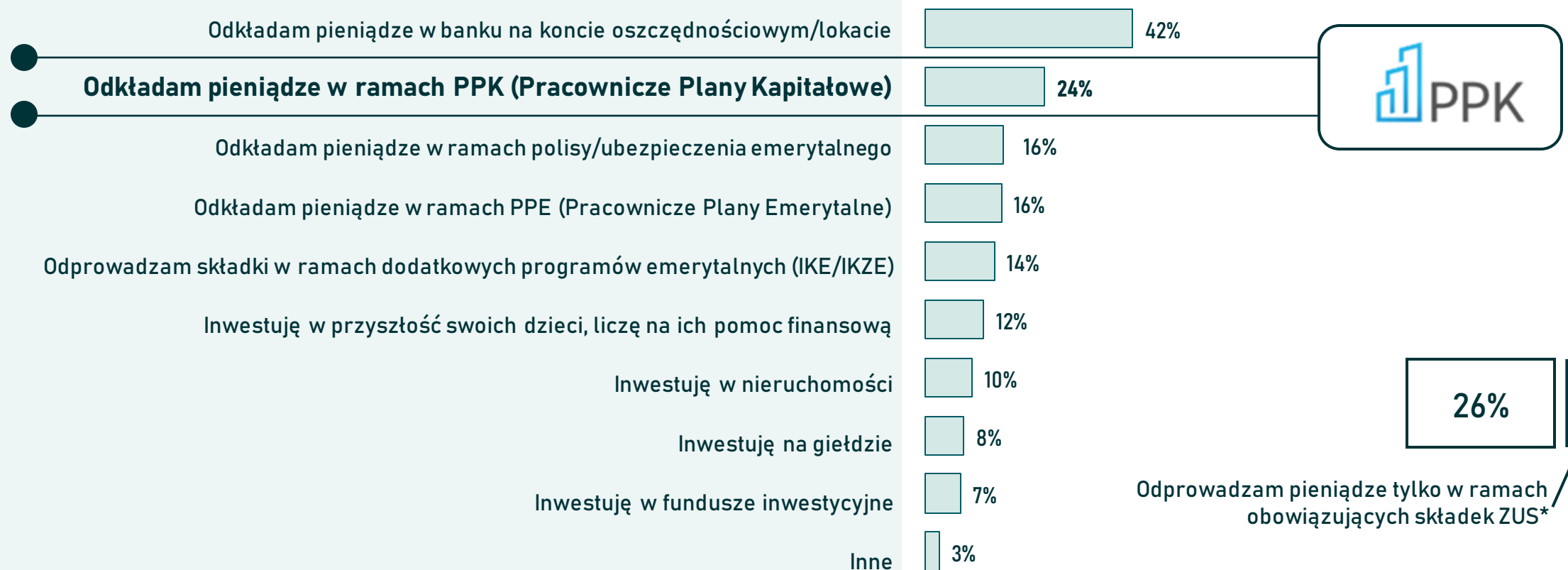
3

Co 4 osoba polega wyłącznie na emeryturze z ZUS

Odkładanie dodatkowych środków na emeryturę (poza obowiązującymi składkami ZUS) deklaruje 3/4 badanych.

STOSOWANE FORMY OSZCZĘDZANIA NA EMERYTURĘ

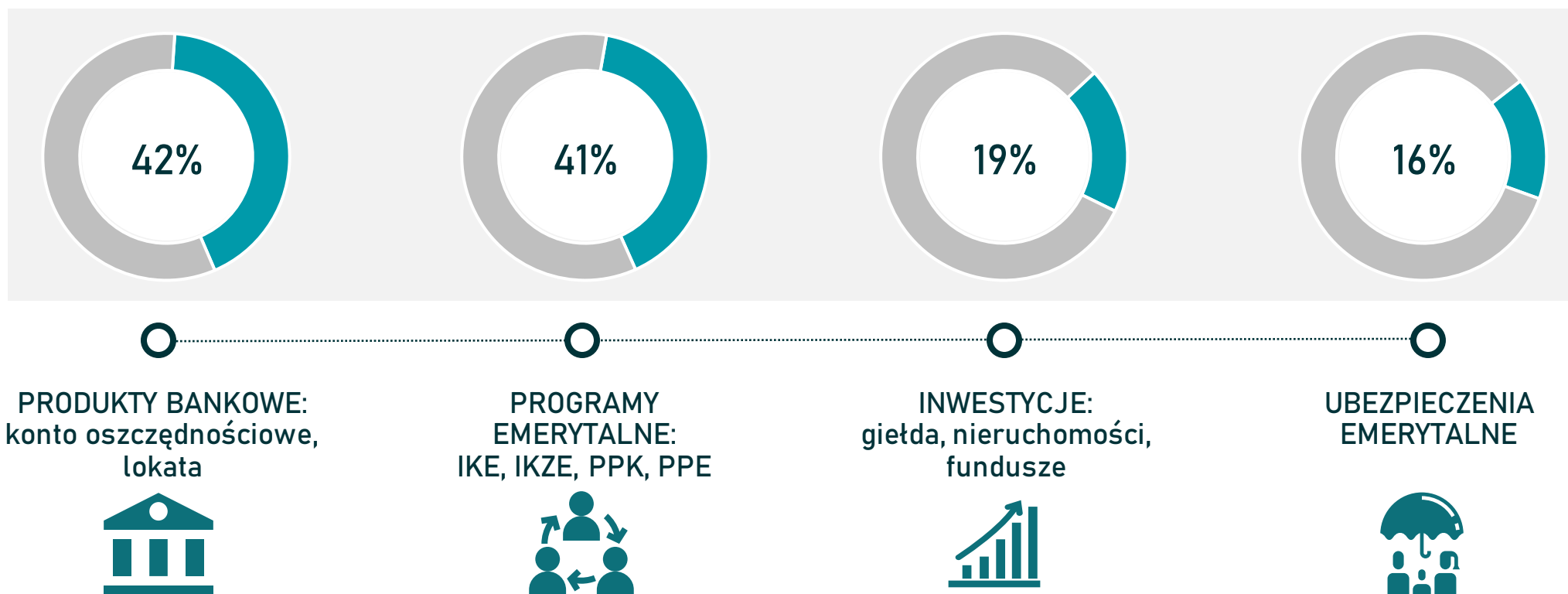

* Odpowiedź *Odprowadzam pieniądze tylko w ramach obowiązujących składek ZUS* wykluczała pozostałe

Q1. W jaki sposób oszczędzasz na emeryturę? Podstawa: cała próba, N=417

Środki na emeryturę najczęściej odkładane są na kontach i lokatach bankowych oraz w ramach dostępnych programów emerytalnych.

NAJPOPULARNIEJSZE FORMY OSZCZĘDZANIA NA EMERYTURĘ

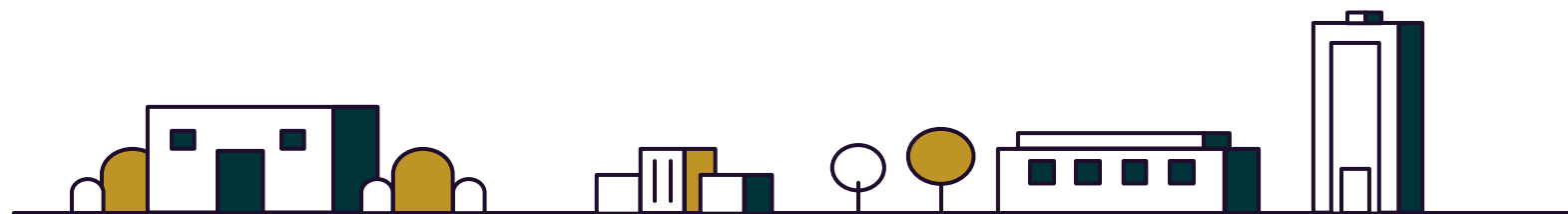
Q1. W jaki sposób oszczędzasz na emeryturę? Podstawa: cała próba, N=417

Na emeryturę wyłącznie z ZUS liczą częściej kobiety oraz osoby z wykształceniem podstawowym i zawodowym. W programach emerytalnych uczestniczą częściej mężczyźni.

STOSOWANE FORMY OSZCZĘDZANIA NA EMERYTURĘ A DANE DEMOGRAFICZNE

FORMA OSZCZĘDZANIA	CAŁA PRÓBA	PŁEĆ		WIEK			WYKSZTAŁCENIE		
		Kobieta	Mężczyzna	18-39 lat	40-49 lat	50-55 lat	Podstawowe /zawodowe	Średnie	wyższe
Tylko ZUS	26%	34%▲	21%	26%	22%	35%	41%▲	27%	20%▼
Produkty bankowe	42%	33%▼	48%	52%▲	46%	22%▼	28%▼	34%▼	55%▲
Programy emerytalne	41%	31%▼	47%▲	36%	43%	42%	32%	46%	39%
Inwestycje (giełda, nieruchomości, fundusze)	19%	13%▼	23%	19%	23%	12%▼	9%▼	18%	25%
Ubezpieczenia emerytalne	16%	16%	16%	12%	17%	20%	11%	13%	21%

▲▼ Istotnie częściej/rzadziej niż CAŁA PRÓBA

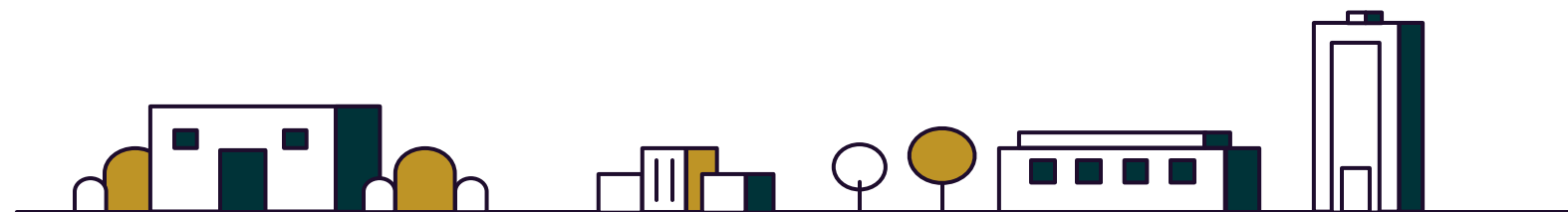

Produkty bankowe oraz ubezpieczenia emerytalne częściej wykorzystują osoby o wyższych dochodach, przekraczających 5 tysięcy zł.

STOSOWANE FORMY OSZCZĘDZANIA NA EMERYTURĘ A DANE DEMOGRAFICZNE

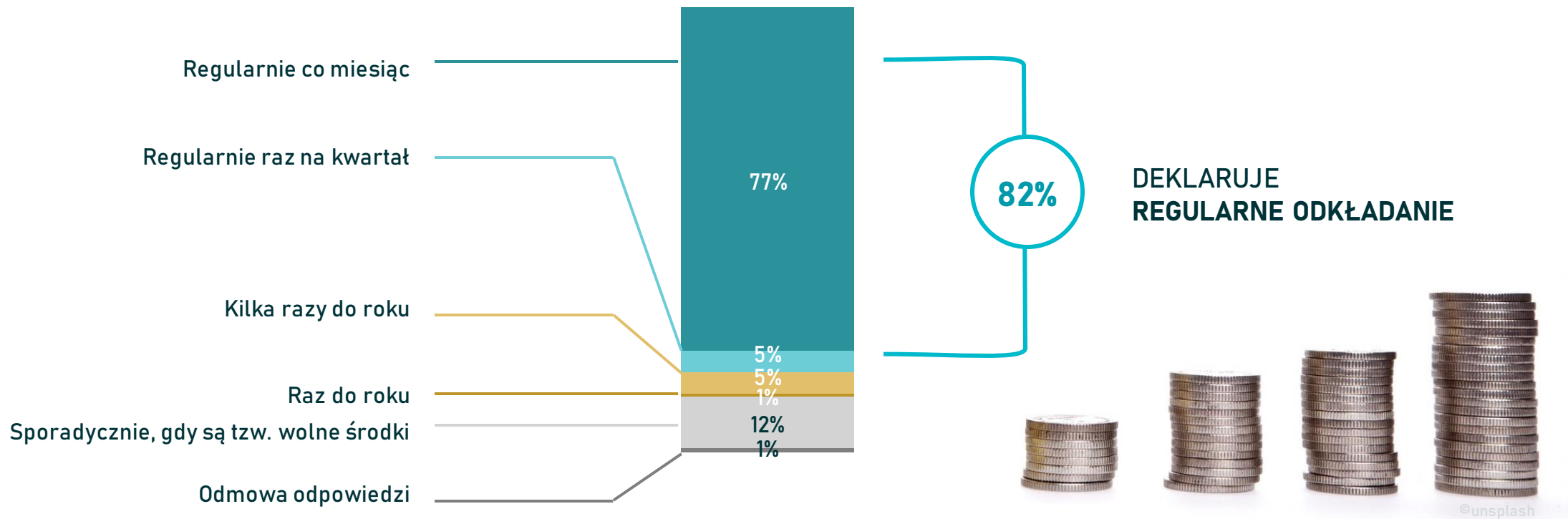
FORMA OSZCZĘDZANIA	DOCHÓD NETTO					SAMOOCENA SYTUACJI MATERIALNEJ			
	Do 2 tys. zł	2-3 tys. zł	3-4 tys. zł	4-5 tys. zł	Powyżej 5 tys.	Możemy pozwolić sobie na luksus	Stać nas na wiele	Oszczędzamy na poważniejsze zakupy	Żyjemy bardzo oszczędnie
Tylko ZUS	38%	34%	26%	16%▼	9%▼	24%	11%▼	27%	50%▲
Produkty bankowe	21%▼	34%	44%	47%	64%▲	71%▲	59%▲	40%	16%▼
Programy emerytalne	45%	36%	42%	45%	47%	53%	40%	41%	39%
Inwestycje (giełda, nieruchomości, fundusze)	3%▼	11%▼	18%	29%	36%▲	41%	27%	16%	16%
Ubezpieczenia emerytalne	0%	14%	10%▼	22%	33%▲	29%	29%▲	12%	7%▼

▲▼ Istotnie częściej/rzadziej niż CAŁA PRÓBA

Osoby, które odkładają dodatkowe środki na emeryturę, zazwyczaj robią to regularnie co miesiąc.

CZĘSTOTLIWOŚĆ ODKŁADANIA NA EMERYTURĘ (poza składkami ZUS)

Q2. Jak często odkładasz na przyszłą emeryturę? Podstawa: osoby odkładające poza ZUS, N=307

PRACOWNICZE PLANY KAPITAŁOWE PPK

Zalety w opinii respondentów

NAJCZĘŚCIEJ WYMIENIANE ZALETY

Automatyczność i regularność – łatwiej odkładać, gdy środki są pobierane automatycznie, bez angażowania uczestników.

Zewnętrzna dyscyplina, „bacik nad głową” – potrącenia z wcześniejszej wypłaty skutecznie zniechęcają do uszczuplania zgromadzonych środków.

Niewielkie obciążenie finansowe – mała kwota pobierana z wynagrodzenia na konto PPK sprawia, że odkładanie jest nieodczuwalne dla budżetu, „nie powoduje bólu”.

Wkład pracodawcy i państwa – to dodatkowy przychód, stanowiący jednoznaczną korzyść z uczestnictwa w PPK, „dodatkowe, darmowe pieniądze”.

Rezerwa finansowa – środki zgromadzone w PPK stanowią pieniądze „na czarną godzinę”, które można wycofać w sytuacji kryzysowej (choć z potrąceniami) i z nich skorzystać.

Elastyczność – możliwość modyfikowania wysokości składek pracownika i pracodawcy traktowana jest jako realny wpływ na strategię oszczędzania w ramach PPK.

Transparentność – dostęp do informacji o stanie konta, a tym samym możliwość sprawdzania wpłat i zysków z inwestycji zapewniają poczucie kontroli sprawowanej nad swoimi oszczędnościami.

PRACOWNICZE PLANY KAPITAŁOWE PPK

Wady w opinii respondentów

NAJCZĘŚCIEJ WYMNIANE WADY

Zależność od administracji państwowej i brak gwarancji – przeważa niskie zaufanie do instytucji państwowych i obawy, że obecne zasady PPK mogą ulec zmianie (z likwidacją PPK włącznie) w wyniku decyzji politycznych.

Skojarzenia z OFE – negatywne i wciąż świeże doświadczenia związane z likwidacją OFE w wyniku decyzji politycznych wywołują sceptyczny stosunek do obietnic przyszłych zysków i nienaruszalności prywatnych środków uczestników.

Niskie saldo wpłat – niewielkie środki odkładane w ramach PPK nie są traktowane jako wystarczające do zapewnienia godnego poziomu życia na emeryturze.

Warunki wypłaty przed 60 r.ż. – brak możliwości wypłaty powyżej 25% środków (bez potrąceń) w sytuacji poważnej choroby, brak możliwości wypłaty bez potrąceń przy innych wydarzeniach losowych, np. utracie pracy.

Warunki wypłaty po 60 r.ż. – brak możliwości wypłaty 100% środków jednorazowo bez potrącenia podatku od zysku, konieczność wypłaty 75% środków w ratach (minimum 120 rat).

Zależność od wpłat pracodawcy – obawy o to, czy pracodawcy będą rzetelnie partycypować w programie, czy będzie istniał skuteczny mechanizm prawny egzekwujący od nich wpłaty.

Gromadzenie składek PPK w sytuacji utraty pracy – niepokój związany z brakiem wiedzy, jak działa PPK w sytuacji utraty pracy: kto będzie wtedy płacił składki? Czy można je będzie wypłacić?

Niepewność zysków – brak przekonania, że gromadzone w PPK środki będą zarządzane kompetentnie, a ewentualne zyski nie zostaną pochłonięte przez koszty administracyjne.

INWESTOWANIE (nieruchomości, giełda i inne)

Zalety i wady w opinii respondentów

Pewny i łatwy zysk w przypadku inwestowania w nieruchomości – brak kłopotów z wynajmem mieszkania; wynajmowanie mieszkania pozwala na osiągnięcie zysku także przy zakupie nieruchomości na kredyt, mało absorbujący sposób na zarabianie.

Samodecydowanie – zyski zależą od własnych decyzji inwestującego, jego kompetencji, wiedzy i intuicji.

Mnogość opcji inwestowania – możliwość dopasowania akceptowanego poziomu ryzyka: nieruchomości, akcje, obligacje, Forex, fundusze ETF, spółki dywidendowe, kryptowaluty i wiele innych

Brak kosztów pośredników – samodzielne inwestowanie pozwala wyeliminować koszt pośredników i zwiększyć zysk.

Wysoka bariera wejścia – zakup mieszkania/domu wymaga zgromadzenia kapitału bądź zdolności kredytowej, inwestowanie na giełdzie również wymaga zaangażowania większych środków dla osiągnięcia widocznych zysków.

Długoterminowy zwrot – inwestowanie wymaga cierpliwości, na zyski z inwestycji często czeka się latami.

Im większy potencjalny zysk, tym większe ryzyko straty – agresywniejsza strategia inwestowania wiąże się z ryzykiem utraty nawet całości kapitału.

NAJCZĘŚCIEJ
WYMNIANE
ZALETY

NAJCZĘŚCIEJ
WYMNIANE
WADY

PRODUKTY BANKOWE (rachunki oszczędnościowe, subkonta i lokaty)

Zalety i wady w opinii respondentów

NAJCZĘŚCIEJ WYMIENIANE ZALETY

Bezpieczeństwo i przewidywalność – pewny (choć niski) zysk, ustalone oprocentowanie – pozwalają przewidzieć stan konta po zakończeniu okresu oszczędzania.

Brak ryzyka straty kapitału – niski zysk bądź niewielka strata realnej wartości (w wyniku inflacji) jest wciąż lepsza niż utrata większości czy całości kapitału, co jest możliwe np. na giełdzie.

Dostęp do środków – można w dowolnym momencie wycofać zgromadzone środki.

Kontrola – możliwość wglądu w stan środków, e-mailowe podsumowania z zestawieniem operacji.

NAJCZĘŚCIEJ WYMIENIANE WADY

Niskie oprocentowanie nierównoważące inflacji – lokaty wiążą się z możliwością poniesienia realnej straty ze względu na poziom inflacji

Zbyt łatwy dostęp do oszczędności – brak barier i ograniczeń, można wybrać pieniądze i ulec pokusie bieżącej konsumpcji.

OTWARTE FUNDUSZE EMERYTALNE OFE

Zalety i wady w opinii respondentów

Automatyczność – składki odprowadzane są bez angażowania uczestnika, tak samo inwestowane pieniądze.

Wysokie składki – wyższe nakłady zwiększają szanse na wyższe świadczenia na emeryturze.

NAJCZĘŚCIEJ
WYMIENIANE
ZALETY

Niepewność i utracone zaufanie – likwidacja OFE powoduje niepokój o los zgromadzonych pieniędzy, jaką część środków (jeśli cokolwiek) otrzymają uczestnicy.

Koszty zarządzania – w zamian za zarządzanie aktywami fundusze pobierają stosowne wynagrodzenie.

Mała decyzyjność – brak wpływu uczestników na sposób zarządzania powierzonymi środkami.

NAJCZĘŚCIEJ
WYMIENIANE
WADY

III FILAR: IKE, IKZE, PPE

Zalety i wady w opinii respondentów

NAJCZĘŚCIEJ WYMIENIANE ZALETY

Lepsza wersja OFE – podobnie jak w OFE opiera się na regularnych i automatycznych wpłatach.

Wpływ na sposób obrotu pieniędzmi – możliwość wyboru instytucji finansowej zarządzającej środkami i przeniesienia zgromadzonych środków do innego funduszu, banku czy OFE w każdej chwili.

Możliwość dziedziczenia – w wypadku śmierci posiadacza konta zgromadzone środki nie przepadają, tylko podlegają dziedziczeniu przez spadkobierców bądź uposażonych.

Odliczenia podatkowe (IKZE) – możliwość odliczenia dokonanych wpłat od podstawy opodatkowania.

NAJCZĘŚCIEJ WYMIENIANE WADY

Nieopodatkowana wypłata dopiero po 60 r.ż. – wcześniejsze wycofanie środków wiąże się z podatkiem od zysków kapitałowych.

Ograniczone zaufanie po OFE – brak gwarancji, że środki gromadzone w IKE nie zostaną opodatkowane bądź w inny sposób uszczuplone, jak to się stało z OFE.

Po zmianie pracodawcy PPE nie przechodzą automatycznie – trzeba samemu pamiętać o przeniesieniu bądź wypłacie zgromadzonych środków.

PANDEMIA COVID-19 WYWOŁAŁA RÓŻNE REAKCJE WZGLĘDEM OSZCZĘDZANIA.

ZMOTYWOWAŁA (5%) Pokazała, że nie da się wszystkiego przewidzieć i trzeba zadbać o zabezpieczenie finansowe.

ZNIECHĘCIŁA (8%) Spadek dochodów skłonił do ograniczenia wydatków, w tym odprowadzanych składek emerytalnych.

Najczęściej jednak **NIE MIAŁA WPŁYWU (87%)**. Oszczędzający kontynuowali oszczędzanie, bierni nie zaczęli odkładać.

”

Wybuch pandemii dał do myślenia, że należy się wycofać [z PPK] z uwagi na inflację. A PPK jest dodatkowym obciążeniem finansowym.

Kobieta, 41 lat, Warszawa

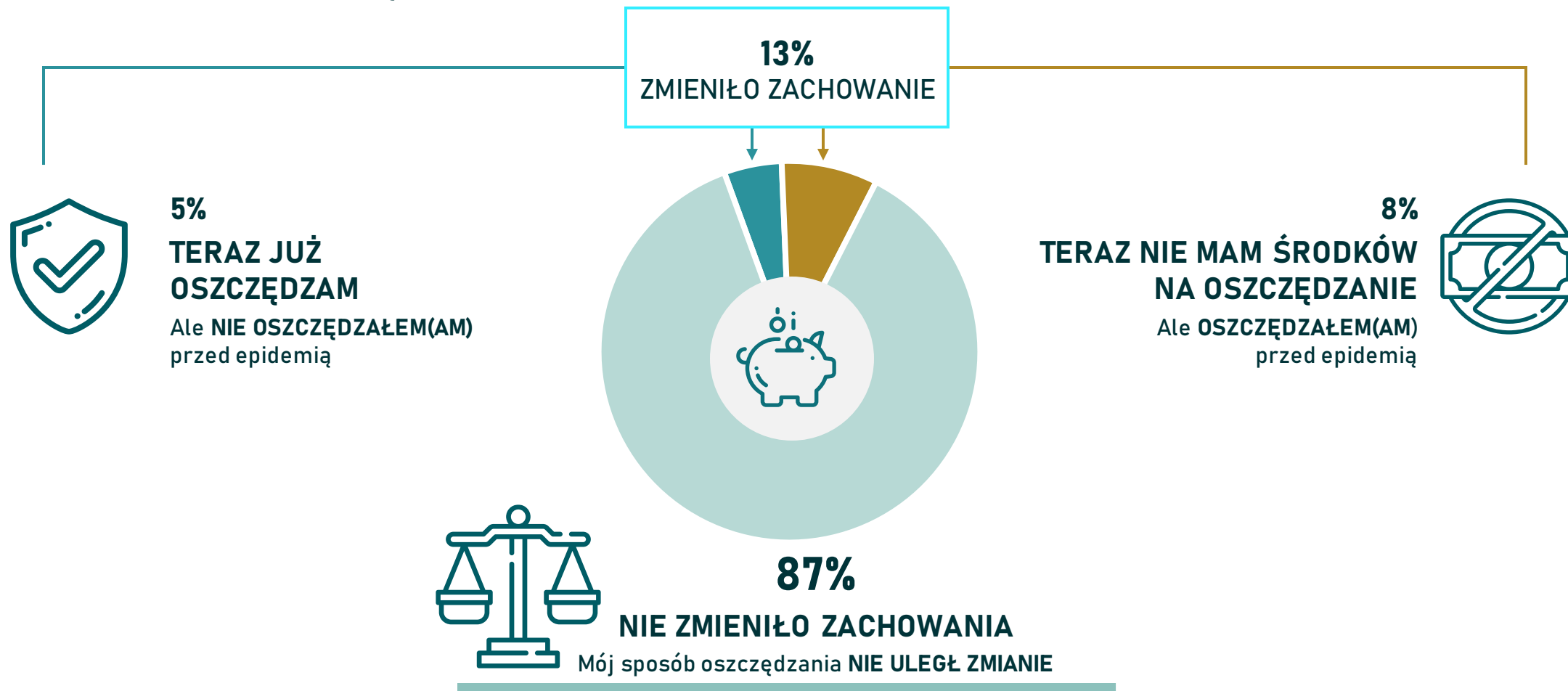
”

COVID pokazał, że trzeba przestać myśleć o tym, ile zarobimy, a zacząć o tym, że można wszystko stracić. Trzeba się spodziewać niespodziewanego.

Mężczyzna, 35 lat, Kielce

Pandemia COVID-19 nie wpłynęła znacząco na zachowania związane z oszczędzaniem, tylko nieliczni deklarują potrzebę zabezpieczenia finansowego lub zwiększenia poziomu oszczędzania.

WPŁYW PANDEMII NA OSZCZĘDZANIE

02

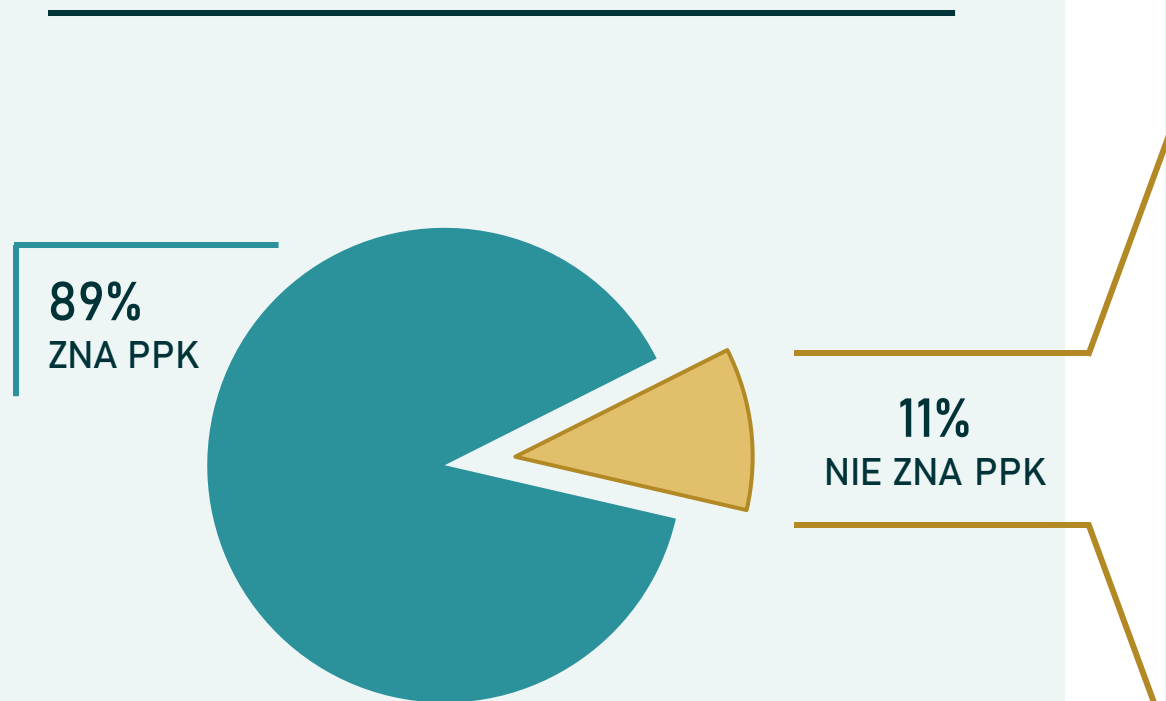
OCENA PRACOWNICZYCH PLANÓW KAPITAŁOWYCH

- Znajomość PPK
- Źródła wiedzy o programie
- Znajomość podstawowych założeń PPK
- Ocena warunków uczestnictwa w programie

Znajomość programu jest wysoka, tylko co dziesiąta osoba przyznaje, że nie słyszała o PPK. Świadomość istnienia programu jest niższa wśród osób w wieku 18-39 lat oraz z wykształceniem podstawowym i zawodowym.

Znajomość PPK

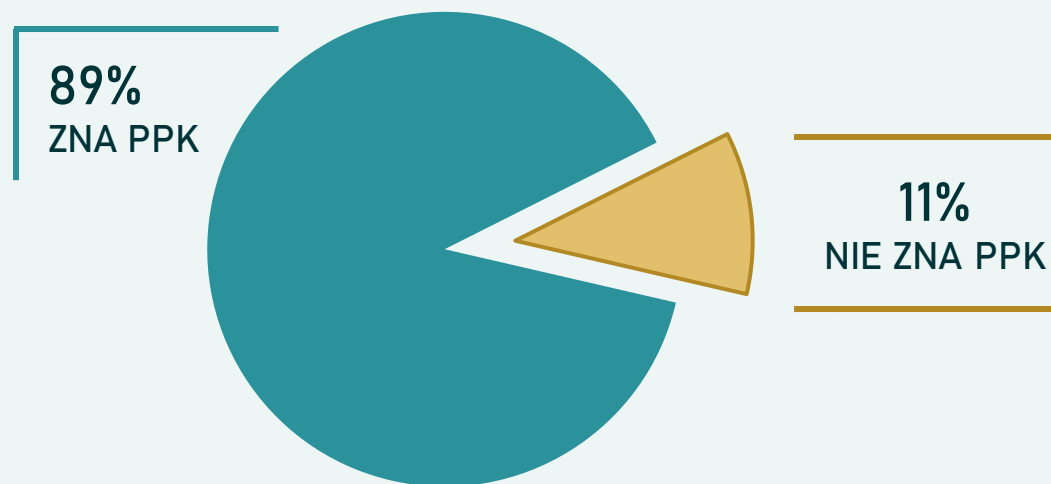
Q4. Czy słyszałeś(aś) o PPK? Podstawa: cała próba, N=417
Osoby nie znające PPK, N=46 **UWAGA! MAŁA BAZA**

Profil osoby nie znającej PPK 1/2

	CAŁA PRÓBA	NIEZNAJĄCY PPK	odchylenia od całej próby
PŁEĆ			
Kobieta	40%	41%	+2%
Mężczyzna	60%	59%	-2%
WIEK			
18-39 lat	33%	46%	+13%
40-49 lat	44%	39%	-5%
50-55 lat	24%	15%	-8%
WYKSZTAŁCENIE			
Podstawowe/zawodowe	18%	26%	+8%
Średnie	38%	30%	-8%
Wyższe	44%	43%	0%

W grupie osób, którzy nie słyszeli o PPK znajdują się częściej mieszkańcy wsi i miast do 20 tys. oraz osoby zarabiające netto powyżej 4 tysięcy złotych.

Znajomość PPK

Q4. Czy słyszałeś(aś) o PPK? Podstawa: cała próba, N=417
Osoby nie znające PPK, N=46 **UWAGA! MAŁA BAZA**

Profil osoby nie znającej PPK 2/2

	CAŁA PRÓBA	NIEZNAJĄCY PPK	odchylenia od całej próby
WIELKOŚĆ MIEJSCOWOŚCI			
Wieś	26%	33%	7%
Miasto do 20 tys.	9%	0%	12%
Miasto 20-49 tys.	15%	9% ▼	-6%
Miasto 50-99 tys.	10%	0%	-8%
Miasto 100-199 tys.	9%	9% ▼	0%
Miasto 200-500 tys.	13%	9%	-5%
Miasto powyżej 500 tys.	18%	17% ▼	0%
DOCHÓD NETTO			
Do 2 tys. zł	7%	4%	-3%
2-3 tys. zł	29%	17% ▼	-12%
3-4 tys. zł	28%	28%	0%
4-5 tys. zł	12%	20%	7%
Powyżej 5 tys. zł	13%	26% ▲	13%

▲▼ Istotnie częściej/rzadziej niż w całej próbie

ŹRÓDŁA WIEDZY O PPK

1

Miejsce pracy to podstawowe źródło informacji o PPK (61%): szkolenia, ulotki, plakaty, e-maile.

2

Wiele osób czerpało wiedzę z kampanii informacyjnej prowadzonej w TV/radiu oraz z portali finansowych (40%).

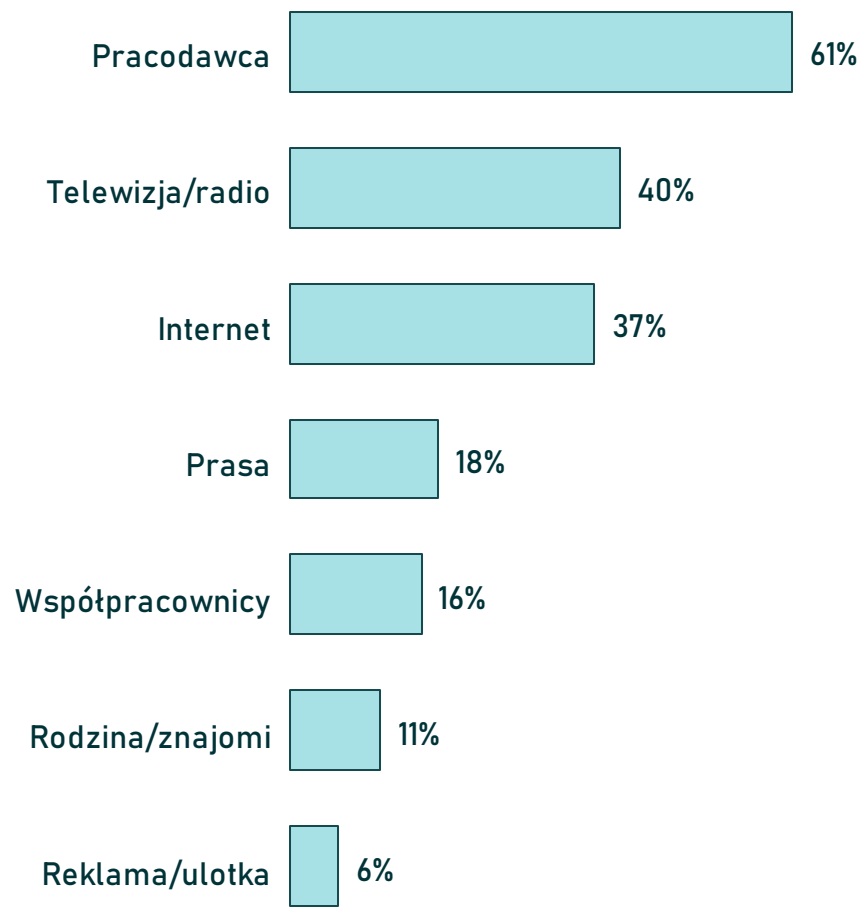
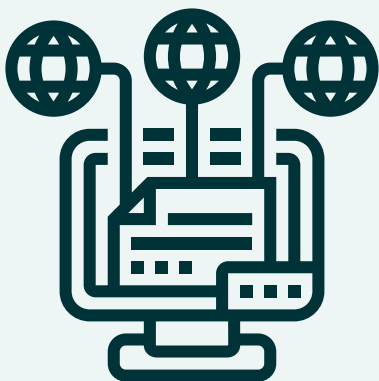
3

Uzupełnieniem wiedzy były opinie zaufanych osób: znajomych, współpracowników, rodziny (27%).

Podstawowym źródłem wiedzy o PPK jest pracodawca, duże znaczenie mają także media o szerokim zasięgu (TV i radio) oraz internet.

ŹRÓDŁA INFORMACJI O PPK

Q5. Skąd dowiedzieliś(ąs) się o PPK?
Podstawa: osoby znające PPK, N=371

PPK TO FORMA OSZCZĘDZANIA, NIE INWESTYCJA

- PPK są traktowane raczej jako konto oszczędnościowe, lokata niż inwestycja.
- Niewiele osób spodziewa się zysków z inwestowania środków przez instytucje zarządzające.
- Doświadczenia z OFE każą sceptycznie odnosić się do obietnic zysku.

”

To jest skarbonka, którą rozbiję w wieku 60 lat lub później. Odkładanie na przyszłość.
Kobieta, 36 lat, Warszawa

”

To są pieniądze odkładane i sobie leżą. Nie chce ich wyplacać i nie traktuje jako zabezpieczenie na czas bezrobocia. Kobieta,
38 lat, Warszawa

Pracownicze Plany Kapitałowe to w świadomości badanych pieniądze ODKŁADANE na emeryturę, rzadziej INWESTOWANE.

OGÓLNA PERCEPCJA PPK

Q6. Czym są według Ciebie Pracownicze Plany Kapitałowe? Podstawa: osoby znające PPK, N=371

Podstawowe założenia programu są dobrze znane. Najwięcej niewiadomych związanych jest z jego przyszłością: warunkami wypłat i dostępem do zgromadzonych środków.

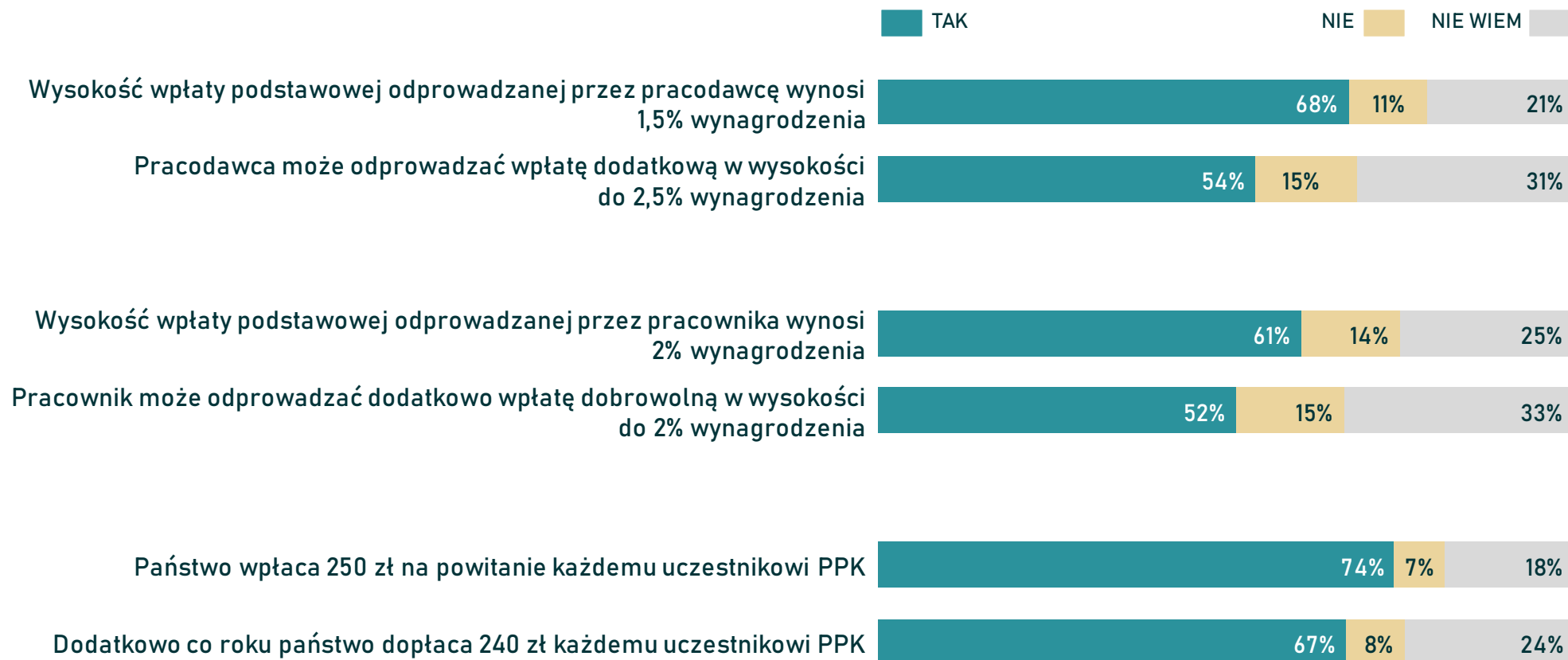
ZNAJOMOŚĆ PODSTAWOWYCH ZAŁOŻEŃ PPK 1/2

Q8. Które stwierdzenia według Ciebie opisują zasady korzystania z PPK. Podstawa: osoby deklarujące podstawową wiedzę o PPK, N=260

Wątpliwości budzi wysokość odprowadzanych wpłat, zwłaszcza dodatkowych wpłat pracodawcy – co trzecia osoba przyznaje się do braku wiedzy w tym zakresie.

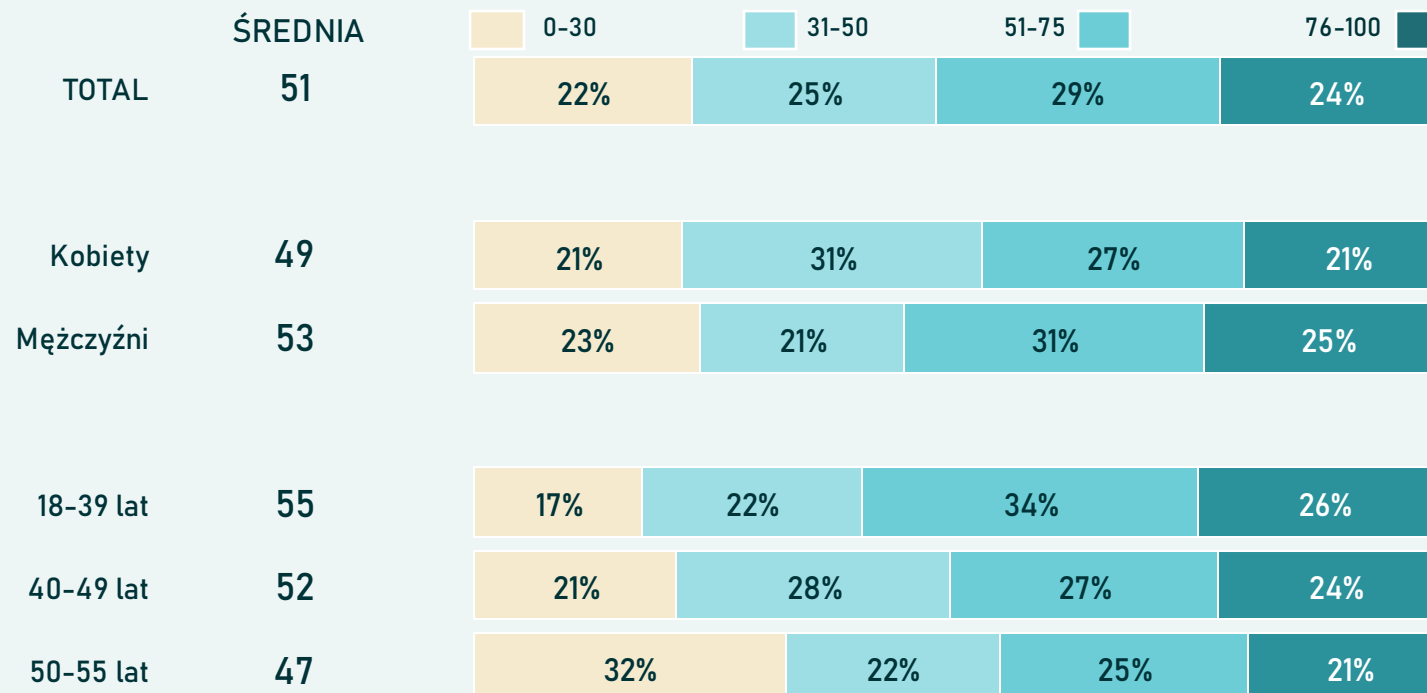
ZNAJOMOŚĆ PODSTAWOWYCH ZAŁOŻEŃ PPK 2/2

Q8. Które stwierdzenia według Ciebie opisują zasady korzystania z PPK. Podstawa: osoby deklarujące podstawową wiedzę o PPK, N=260

Choć poziom wiedzy badanych o mechanizmach działania PPK jest obiektywnie wysoki, pracownicy są podzieleni co do samooceny posiadanej wiedzy.

WIEDZA NA TEMAT PRACOWNICZYCH PLANÓW KAPITAŁOWYCH

Q7. Jak oceniasz poziom swojej wiedzy o PPK? Podstawa: osoby znające PPK, N=371

PRACOWNICZE PLANY KAPITAŁOWE

Ocena poszczególnych założeń PPK

CO OCENIANO POZYTYWNIIE?

1. **Samą ideę** – PPK są w założeniu słuszne, a ich formuła atrakcyjna, nawet według osób, które wypisały się z programu.
2. **Zrozumiałość i przejrzystość** – reguły finansowania i korzystania są proste i klarowne dla wszystkich.
3. **Trzy źródła finansowania** – zwłaszcza udział pracodawcy i państwa odbierane są jako korzystne dla pracowników.
4. **Automatyczny zapis i dobrowolny udział** – optymalne połączenie swobody decydowania i dostępu do programu.
5. **Dziedziczenie środków** – oczekiwane i słuszne rozwiązanie.
6. **Ograniczony dostęp do środków** – mobilizuje do oszczędzania, ale pozostawia możliwość skorzystania ze zgromadzonych środków w uzasadnionych przypadkach.

A CO NEGATYWNIE?

1. **Zależność od decyzji politycznych** – budzi obawy o niezmienność zasad funkcjonowania programu PPK.
2. **Ograniczony dostęp do środków przed 60 r.ż.** – nie uwzględnia wielu sytuacji kryzysowych, np. utraty pracy.
3. **Opodatkowanie jednorazowej wypłaty 100% środków po 60 r.ż.** – odbierane jako ograniczenie w swobodzie korzystania ze środków.
4. **Niski wkład finansowy państwa** – traktowany jest raczej jako symboliczny i niewystarczający.
5. **Obowiązkowe składki pracodawców na PPK podnoszące koszty pracy** – budzą obawy, że pracodawcy będą szukali sposobów ich ograniczenia lub zrekompensowania.
6. **Ograniczony zakres wpłat** – maksymalna wysokość dopuszczalnych wpłat czyni z PPK jedynie dodatkowe, mało istotne źródło dochodu na emeryturze.

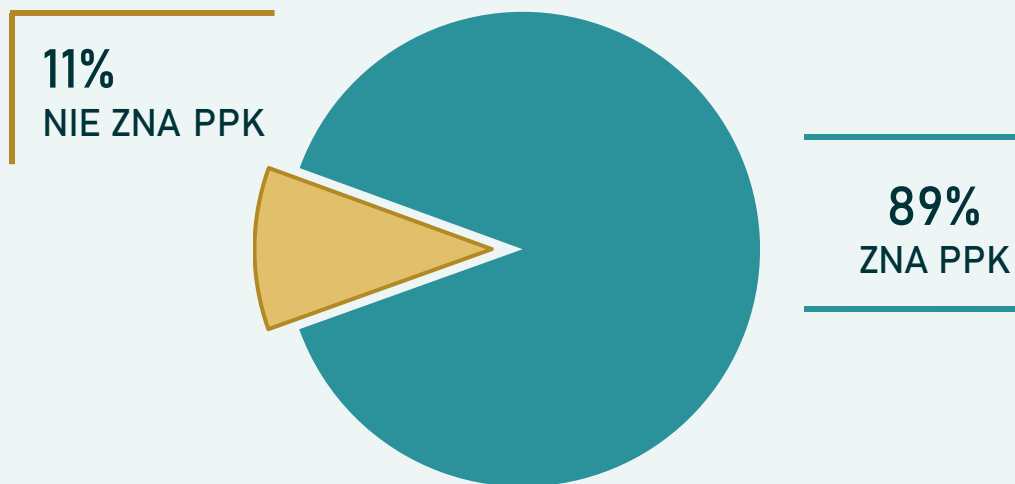
03 PARTYCYPACJA W PPK

- Poziom uczestnictwa w programie
- Obawy uczestników, plany na przyszłość
- Odsetek rezygnacji, powody wypisania się, argumenty przekonujące do powrotu

Pomimo dużej znajomości programu i jego założeń, co drugi badany pracownik deklaruje, że nie jest uczestnikiem Pracowniczych Planów Kapitałowych.

Znajomość PPK

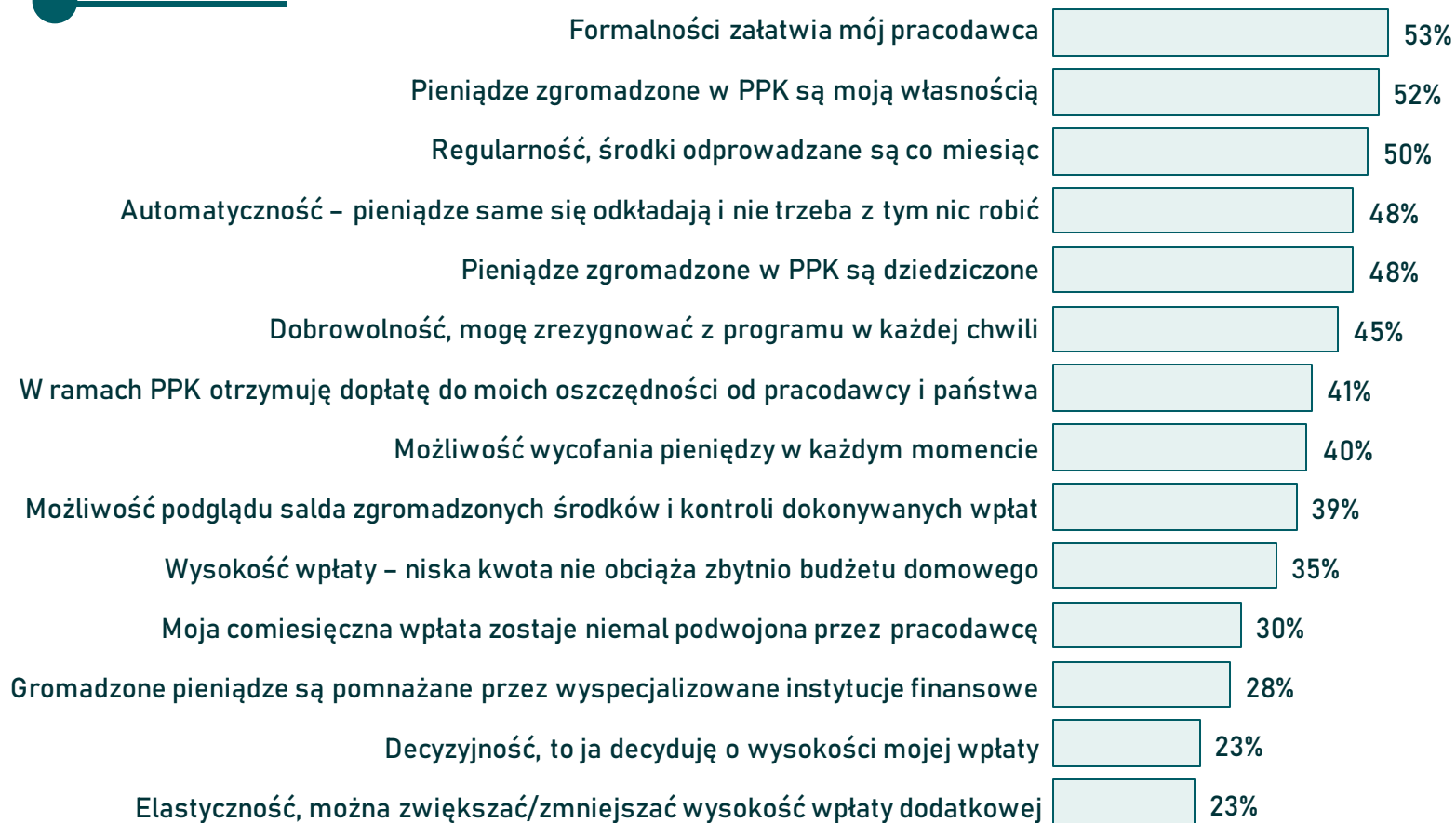
Q9. Czy obecnie uczestniczysz/kiedykolwiek uczestniczyłeś(aś) w PPK? Podstawa: cała próba, N=417

Uczestnictwo w PPK

Uczestnicy wskazują na wiele korzyści z udziału w programie, świadczy to o ich dużym zaangażowaniu w temat PPK.

ZALETY UCZESTNICTWA W PPK

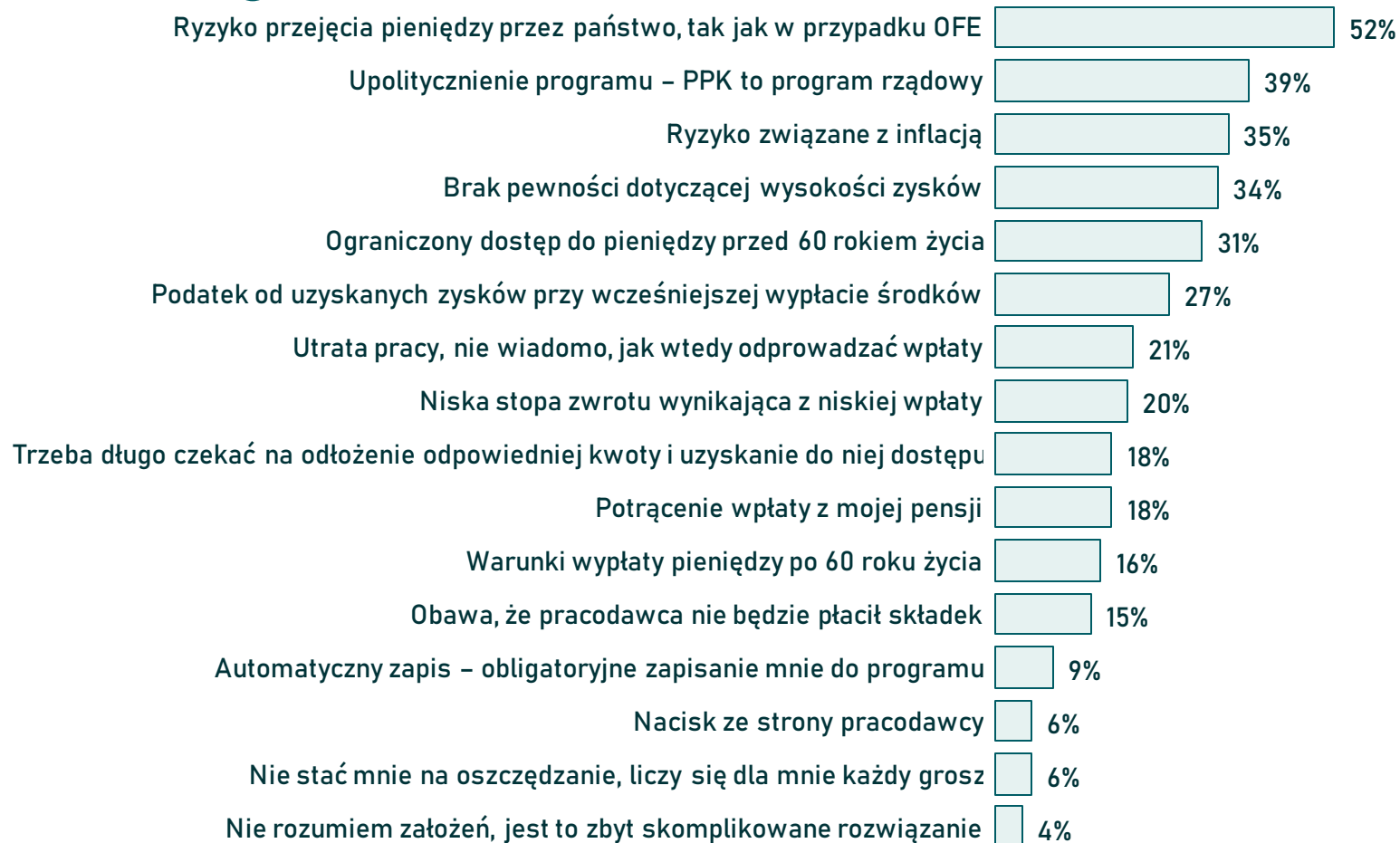

Q18. Wskaż zalety korzystania z PPK. Podstawa: obecni uczestnicy, N=124

Niepewność co do przyszłości zgromadzonych w PPK środków wynika z obaw przed zmianami legislacyjnymi, co jest pochodną sytuacji z OFE.

OBAWY ZWIĄZANE Z UCZESTNICTWEM W PPK

Q19. A jakie masz obawy związane z PPK? Podstawa: obecni uczestnicy, N=124

„ŚRODKI W PPK SĄ PRYWATNE? OFE TEŻ BYŁY, DO CZASU...”

Zaufanie społeczne do systemowych inicjatyw oszczędzania organizowanych przez państwo zostało **nadwyżę** przez reformę OFE, dlatego nawet atrakcyjna formuła PPK **budzi niepewności**.

”

„Idea dobra, ale po niepowodzeniu OFE trudno zakładać powodzenia.”
Mężczyzna, 28 lat, Warszawa

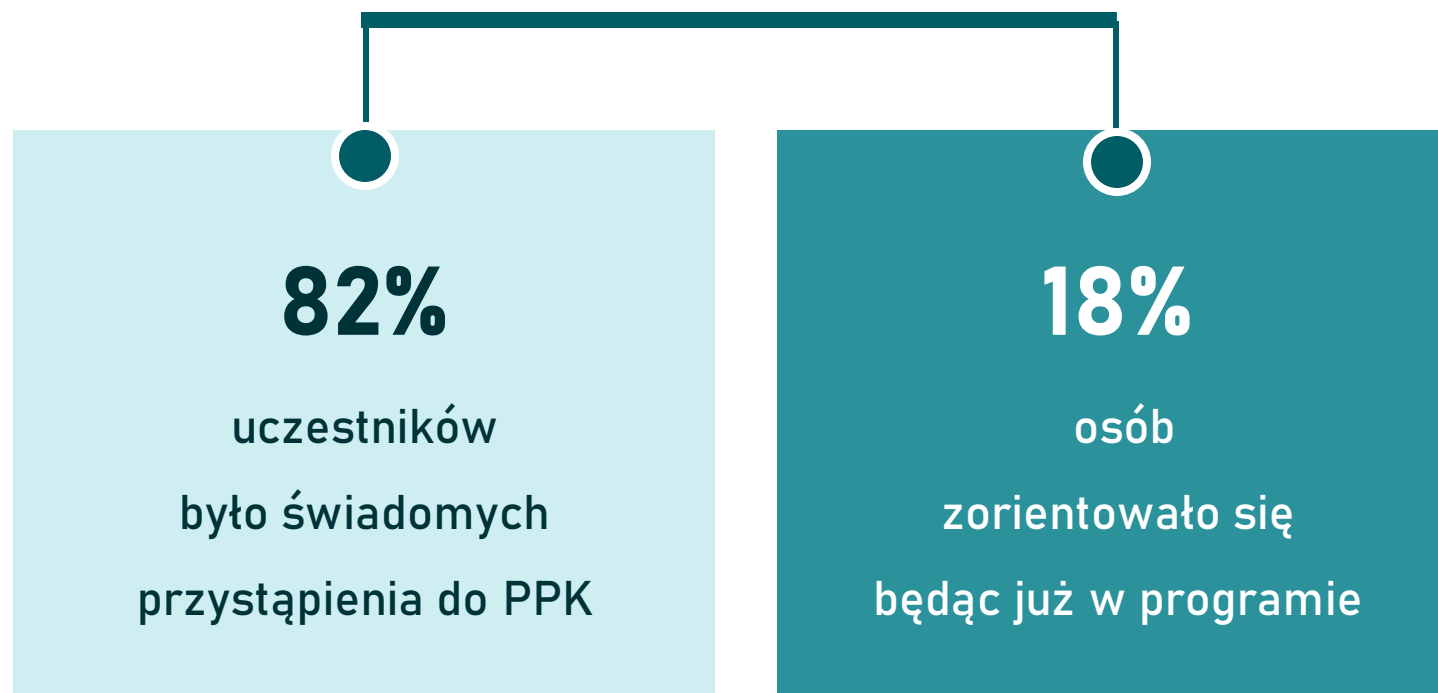
Początek funkcjonowania programu PPK wiąże się z licznymi obawami (o zyskowność inwestycji, o przyszłą inflację, o stabilność zatrudnienia, niezmienność zasad itp.), dlatego dominującą postawą wobec PPK jest podejrzliwość.

”

„Na razie nie ma jak zweryfikować i ocenić, czy [PPK] się opłaca.”
Kobieta, 50 lat, Warszawa

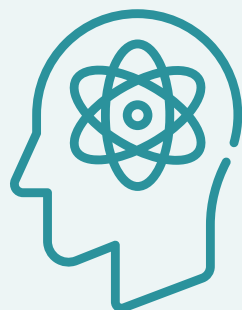
Nie wszyscy pracownicy zostali skutecznie poinformowani o przystąpieniu do Pracowniczych Planów Kapitałowych. Co piąty z nich dowiedział się o tym po fakcie.

Q14. Czy sam(a) podjąłeś(aś) decyzję o uczestniczeniu w PPK? Podstawa: obecni uczestnicy, N=124

Niewiedza odnośnie instytucji zarządzającej środkami może wynikać z braku świadomego przystąpienia do programu.

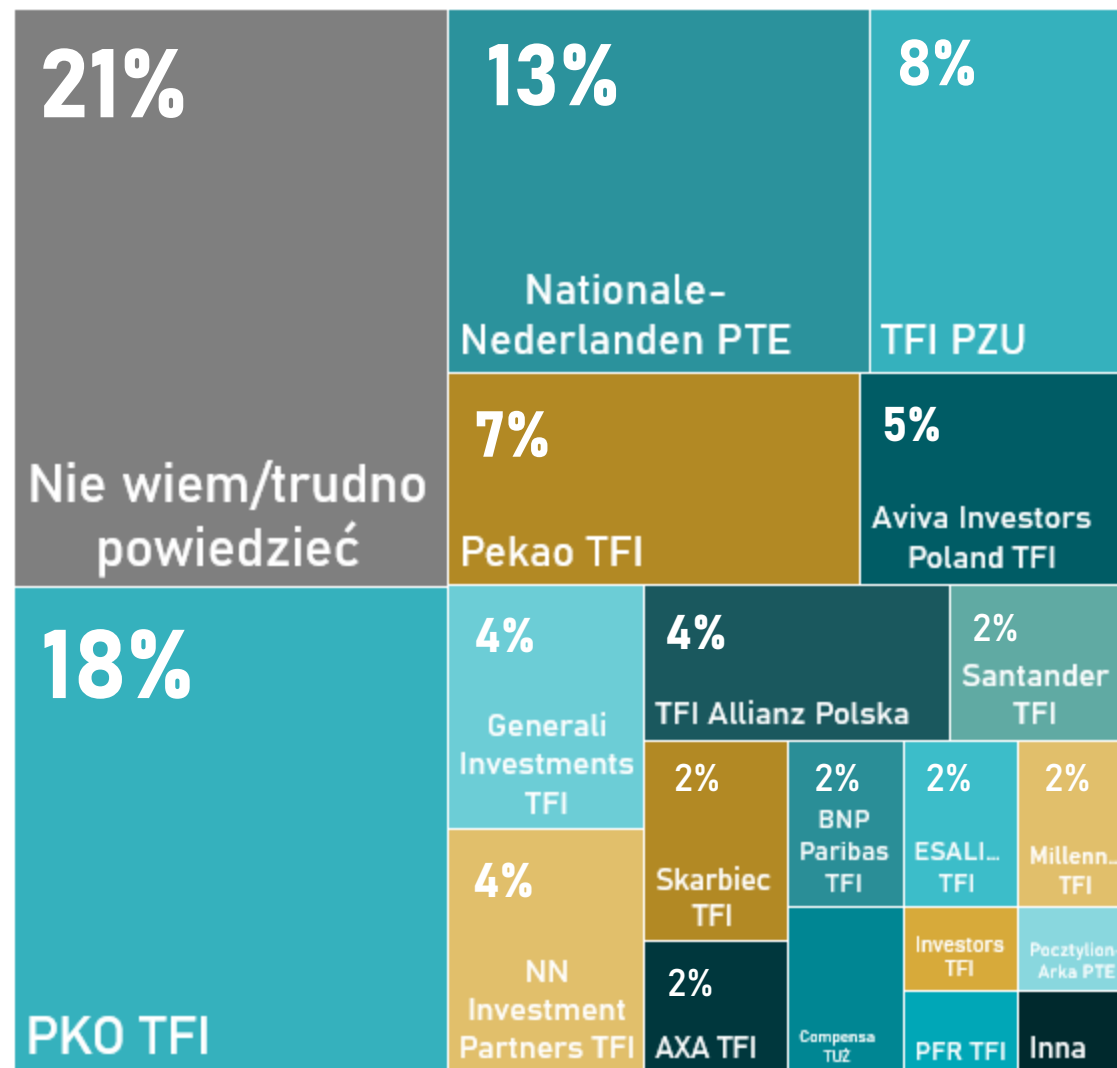
82%
uczestników

było świadomych przystąpienia do PPK

18% zorientowało się post factum
(będąc już zapisanym)

JAKA INSTYTUCJA ZARZĄDZAJĄCA ŚRODKAMI ?

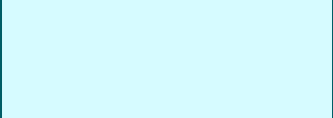
Q14. Czy sam(a) podjąłeś(aś) decyzję o uczestniczeniu w PPK? Podstawa: obecni uczestnicy, N=124

Udział w programie w zasadzie ogranicza się do wpłat podstawowych, tylko nieliczni deklarują dodatkowe składki.

Wpłata PRACOWNIKA

Wpłata PRACODAWCY

TYLKO WPŁATA PODSTAWOWA
w wysokości 2% miesięcznego
wynagrodzenia brutto 83%

Zarówno wpłata podstawowa,
jaki i dodatkowa

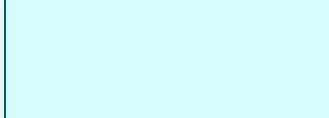
 14%

Pojedyncze wskazania do poziomu 4%,
nieliczne błędne na wyższą wpłatę
Kilka braków odpowiedzi/odmów
za małą bazą do pokazania % wskazań

Nie wiem/trudno powiedzieć,
odmowa

 3%

Q16. Jaką wpłatę odprowadzasz w ramach PPK?
Podstawa: obecni uczestnicy, N=124

TYLKO WPŁATA PODSTAWOWA
w wysokości 2% miesięcznego
wynagrodzenia brutto 81%

Zarówno wpłata podstawowa,
jaki i dodatkowa

 11%

Pojedyncze wskazania do poziomu 4%,
jedno błędne na wyższą wpłatę
Kilka braków odpowiedzi/odmów
za małą bazą do pokazania % wskazań

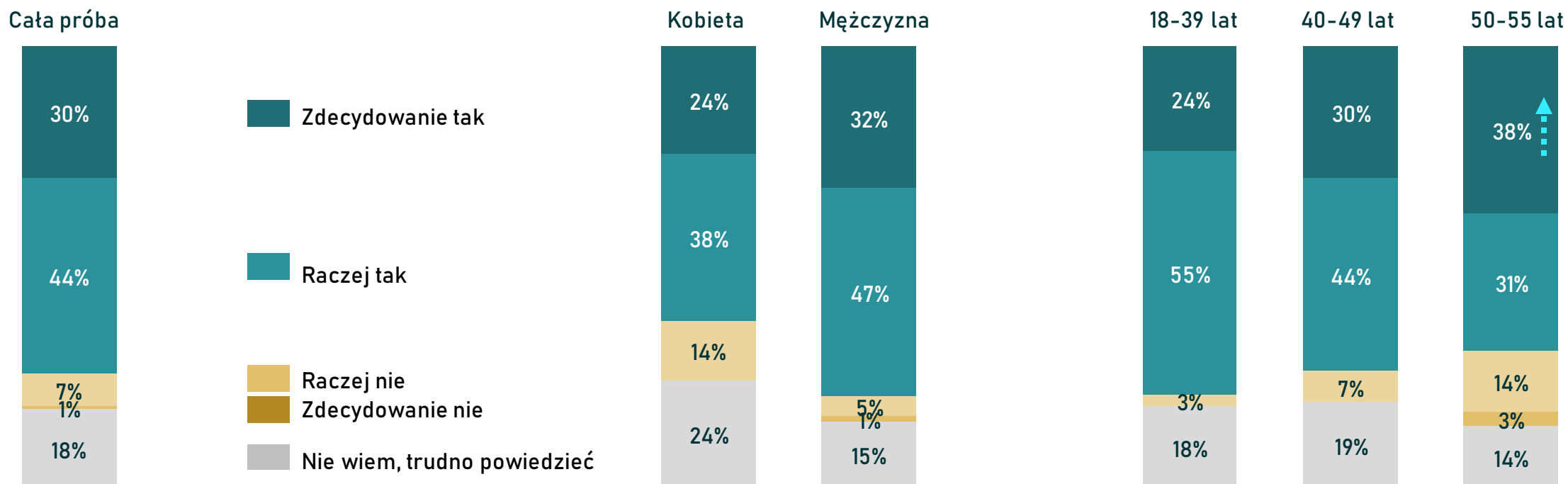
Nie wiem/trudno powiedzieć,
odmowa

 7%

Q17. A jaką wpłatę odprowadza Twój pracodawca?
Podstawa: obecni uczestnicy, N=124

Zalety programu sprawiają, że uczestnicy chcą w nim pozostać. Bardziej zdecydowani są mężczyźni oraz osoby w wieku 50-55 lat.

PLANY UCZESTNICTWA DO 60 ROKU ŻYCIA

Q20. Czy zamierzasz uczestniczyć w PPK do osiągnięcia 60 roku życia? Podstawa: obecni uczestnicy, N=124

Brak uczestnictwa w programie to pochodna obaw związanych z bezpieczeństwem inwestowanych pieniędzy oraz pewności wypracowania zysków.

PRZYCZYNY BRAKU UCZESTNICTWA/REZYGNACJI

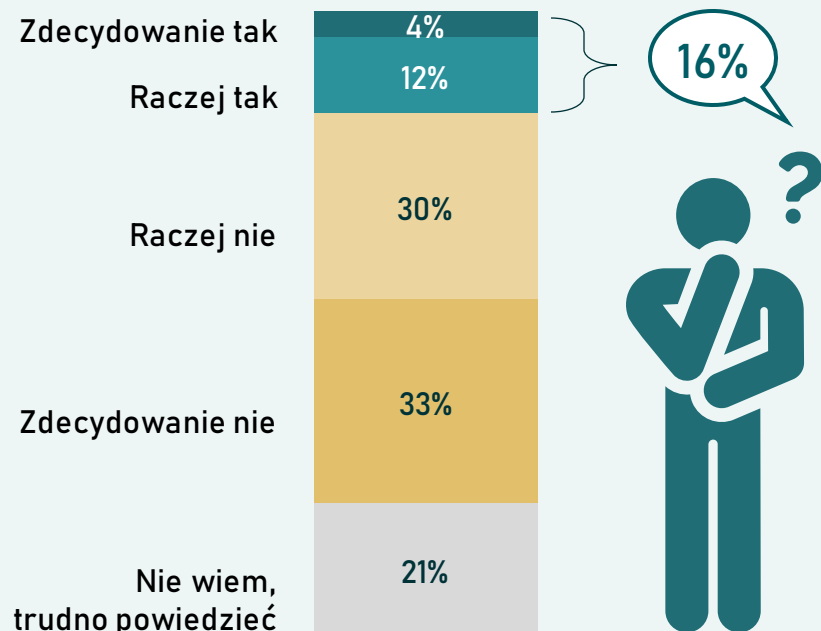
Q11A. dlaczego nie uczestniczysz w PPK? Podstawa: byli uczestnicy, N=211

©unsplash

Osoby, które nie uczestniczą obecnie w programie PPK, nie są też zainteresowane dołączeniem do niego w przyszłości. Ewentualny udział w programie warunkują trudnymi bądź niemożliwymi do spełnienia oczekiwaniami.

CHĘĆ UDZIAŁU W PPK W PRZYSZŁOŚCI

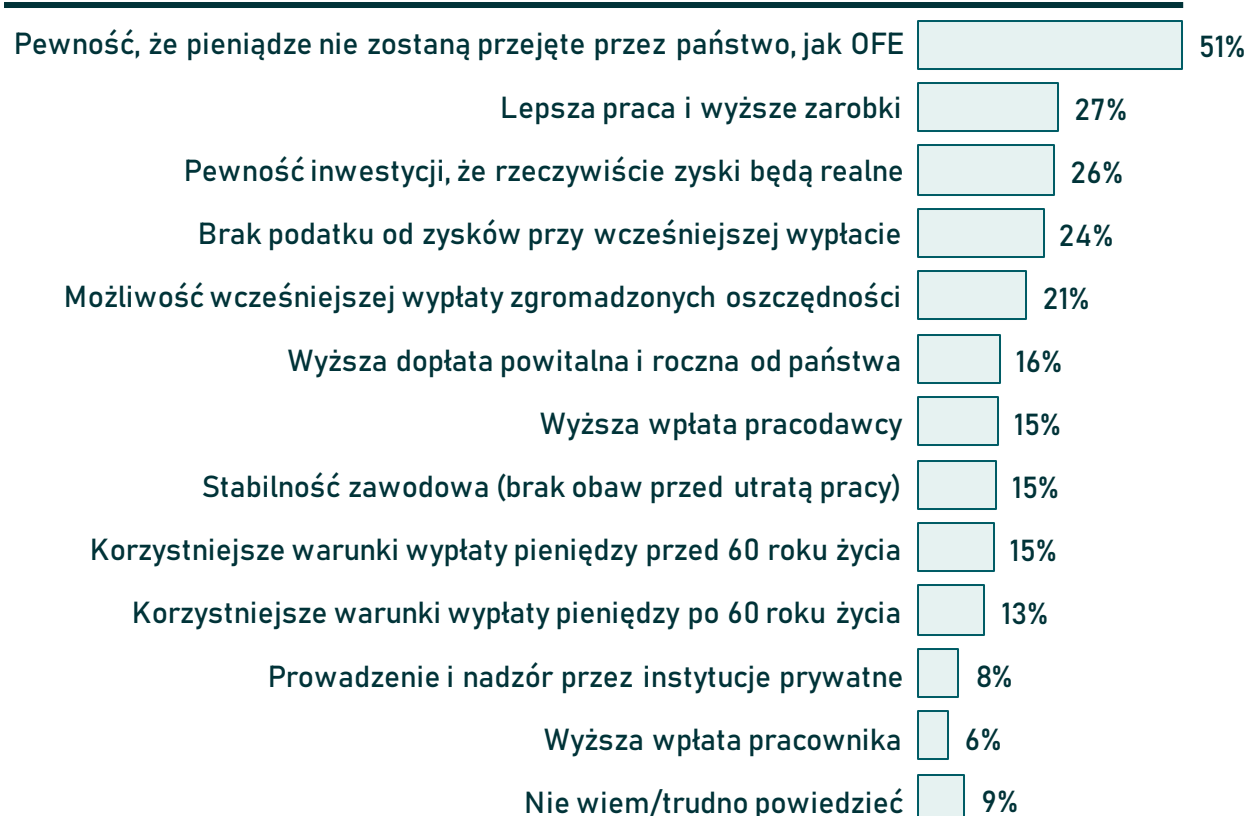
(wśród osób nie uczestniczących w PPK)

Q12. Czy planujesz uczestniczyć PPK w przyszłości?
Q13. Co by Cię przekonało do uczestnictwa w PPK?
Podstawa: byli uczestnicy/osoby nie uczestniczące, N=247

OCZEKIWANIA WOBEC PPK

(czynniki potencjalnie zachęcające do udziału)

Nic mnie nie przekona 13%

Difference

WNIOSKI I REKOMENDACJE

OSZCZĘDZANIE NA PRZYSZŁĄ EMERYTURĘ

Odkładanie dodatkowych środków na emeryturę deklaruje aż 3/4 badanych osób. To efekt powszechnego przekonania, że emerytura z ZUS będzie niska.

Dodatkowe pieniądze lokowane są najczęściej w bankach bądź gromadzone w dostępnych programach emerytalnych (IKE, IKZE, PPK i PPE).

Pracownicze Plany Kapitałowe jako stosowaną metodę odkładania na emeryturę wymienia 24% osób.

Inwestowanie pieniędzy na giełdzie czy w nieruchomości wymaga posiadania odpowiednich funduszy i jest znacznie mniej popularne. Z tej formy oszczędzania pieniędzy korzystają częściej osoby o najwyższych dochodach (powyżej 5 tysięcy netto).

Osoby odkładające dodatkowe pieniądze na emeryturę deklarują regularność tych działań.

Zdecydowana większość, bo aż 87% badanych, nie zmieniła swojego podejścia do oszczędzania pod wpływem epidemii koronawirusa.

WIEDZA O PRACOWNICZYCH PLANACH KAPITAŁOWYCH

Program PPK jest powszechnie znany, jedynie co dziesiąta badana osoba przyznaje, że o nim nie słyszała.

Świadomość istnienia programu niższa jest wśród osób młodszych, w wieku 18-39 lat, z wykształceniem podstawowym i zawodowym. Częściej są to mieszkańcy wsi i miast do 20 tysięcy mieszkańców oraz osoby w lepszej sytuacji materialnej (o dochodach powyżej 5 tysięcy netto).

Głównym źródłem informacji o programie jest pracodawca.

Poziom wiedzy o głównych mechanizmach działania PPK jest stosunkowo wysoki. Dobrze znany jest sposób finansowania, dobrowolność udziału i możliwość rezygnacji w każdej chwili.

Niższa jest świadomość warunków wypłat, dostępności gromadzonych środków, ich dziedziczości i zwolnienia wypłaty środków z podatku od spadków i darowizn.

Jednocześnie pracownicy są podzieleni co do samooceny posiadanej wiedzy.

UCZESTNICTWO W PPK

Pomimo dużej znajomości programu i jego założeń, uczestnictwo w Pracowniczych Planach Kapitałowych deklaruje jedynie co trzeci badany a co druga osoba świadomie nie przystąpiła do programu.

Brak uczestnictwa w programie to pochodna obaw związanych z bezpieczeństwem inwestycji. Dotyczy to zarówno możliwości przejęcia środków przez państwo (analogicznie do OFE), a także niepewności co do przyszłych zysków.

Uczestnicy PPK mają świadomość licznych korzyści z udziału w programie. Najczęściej wskazywaną jest brak formalności, które przejmuje pracodawca. Składki odprowadzane są automatycznie i regularnie, co także jest dużym atutem. Za uczestnictwem przemawia również fakt, że gromadzone pieniądze należą do uczestnika i są dziedziczone przez wskazane przez niego osoby.

Zalety te przekonują obecnych uczestników za pozostaniem w programie w przyszłości. Bardziej zdecydowani są mężczyźni oraz osoby w wieku 50-55 lat.

OCENA PPK

Pracownicze Plany Kapitałowe to forma oszczędzania dodatkowych środków na wypłatę po 60 r.ż., która jest już powszechnie znana, ale odbierana wciąż z dużą rezerwą.

Idea i mechanizmy PPK oceniane są jako atrakcyjne, transparentne i zrozumiałe. Wiedza o zasadach funkcjonowania PPK jest szeroko rozpowszechniona.

Jednak zalety programu dla wielu nie równoważą związanych z nim obaw. Negatywne doświadczenia z OFE nastrajają sceptycznie wobec obietnic przyszłych zysków i nienaruszalności zgromadzonych środków.

Z tego powodu do programu nie przystąpiła znaczna część uprawnionych pracowników.

Paradoksalnie, niski poziom składek i możliwość wycofania się z programu działają uspokajająco na osoby pozostające w programie.

Pierwsze lata funkcjonowania PPK będą kluczowe dla ich oceny przez uczestników. Jeżeli zgromadzonych pieniędzy będzie przybywać (a nie ubywać), osoby odprowadzające składki na PPK pozostaną w programie.

JAK MÓWIĆ O PPK, ŻEBY PRZYCIĄGNAĆ SZERSZE GRONO UCZESTNIKÓW?

Jak skłonić ludzi do zapisania się do PPK? Jakie argumenty mogłyby do nich trafić?

ZAGWARANTOWAĆ NIENARUSZALNOŚĆ ŚRODKÓW

Przekonanie, że środki w ramach PPK pozostaną prywatne i nie zostaną przejęte przez państwo.

PRZEDSTAWIAĆ SYMULACJE ZYSKÓW NA KWOTACH, NIE PROCENTACH

Składki oraz zyski wyrażone w złotych działają na wyobraźnię skuteczniej niż abstrakcyjne procenty.

PRZYPOMINAĆ O BENEFITACH PROGRAMU

Zwłaszcza najsilniejszych z nich, czyli: dopłat od pracodawcy i państwa, możliwości kontroli stanu konta, wycofania środków przed 60 r.ż. i ich dziedziczeniu.

ODDAĆ GŁOS ZADOWOLONYM UCZESTNIKOM PPK

Pokazać na prawdziwych przykładach, jak sprawdza się program i jakie przynosi korzyści swoim uczestnikom.

UŚWIADAMIĄĆ WYSOKOŚĆ EMERYTURY Z ZUS

Świadomość niskiej emerytury z ZUS powinna zadziałać mobilizująco do zapisania się do programu PPK.

Badanie zrealizowane przez DIFFERENCE SPÓŁKA KOMANDYTOWA na zlecenie PFR TFI

Autorzy raportu:

DIFFERENCE: Katarzyna Kukier, Adam Polasz

PFR TFI: Anna Para, Beata Jurkschat, Natalia Soldecka, Wojciech Grzelczak